TURİZMDE VERGİ TEŞVİK DÜZENLEMELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Bilgen METE

Vergi

- Vergi; kamu giderlerini karşılamak üzere herkesin mali gücüne göre karşılıksız olarak devlete vermekle yükümlü olduğu ekonomik değerlerdir.[1]
- Yeni bir vergi koyma, mevcut bir vergiyi kaldırma ya da herhangi bir vergi üzerinde değişiklik yapma yetkisi sadece yasama organına (TBMM) aittir. Vergi kanunla konulur, kaldırılır ya da değiştirilir.
- Anayasanın vergi ödevi başlıklı 73 üncü maddesine göre; herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Her vergi kendi kanununa göre toplanır.

Vergi Türleri

- Gelir vergisi,
- Kurumlar vergisi,
- Veraset ve intikal vergisi,
- Emlak vergisi,
- Motorlu taşıtlar vergisi,
- Katma değer vergisi,
- Özel tüketim vergisi,
- Özel iletişim vergisi,
- Şans oyunları vergisi,
- Banka ve sigorta muameleleri vergisi,
- Damga vergisi
- Gümrük vergisi, harçlar ve resimler vergisi

Gelir Vergisi

- Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir.
- Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.
- Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:
  1. Ticarî kazançlar,
  2. Ziraî kazançlar,
  3. Ücretler,
  4. Serbest meslek kazançları,
  5. Gayrimenkul sermaye iratları,
  6. Menkul sermaye iratları,
  7. Diğer kazanç ve iratlar.

Kurumlar Vergisi

- Şu kurumların kazançları, kurumlar vergisine tabidir:
  a) Sermaye şirketleri
  b) Kooperatifler
  c) İktisadî kamu kuruluşları
  ç) Dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmeler
  d) İş ortaklıkları

Turizmi Teşvik Nedenleri

- İstihdam yaratıcı etkisinin olması
- Ülkeye döviz sağlaması ve ödemeler dengesine olumlu katkıda bulunması
- Bölgeler ve sosyal gruplar arasındaki gelir dağılımı ve ekonomik gelişme farklılıklarını azaltıcı etki yaratması
- Vergi gelirlerini artırması
- Doğal ve tarihsel varlıkların değerlendirilmesini sağlamas
- Yatırımlar sayesinde katma değer yaratılması
- Ülkeler arasında ve bir ülkenin insanları arasında sosyal kaynaşmayı kültürel alışverişi ve barış duygusunu geliştirmesi

Turizme Yönelik Teşvik ve Destekler

- KOSGEB kapsamında sağlanan destek ve hizmetler
- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında uygulanan teşvik ve destekler
- 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile sağlanan teşvikler
- 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda yer alan muafiyetler
- Türkiye İhracat Kredi Bankası (EXIMBANK) tarafından sağlanan kredi imkânları
- Yabancı sermaye yatırımlarının teşviki,
- Yurtdışı turizm fuarlarına katılım desteği

Turizmi Teşvik Amacıyla Yapılan Vergisel Düzenlemeler

- Turizm sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin yaralanabileceği teşvik tedbirleri öncelikle 2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu'na göre belirlenmektedir.
- Turizm sektöründeki teşvik tedbirleri ile turizm yatırım ve işletmelerinin bu teşviklerden yararlanma usul ve esasları, Kültür ve Turizm Bakanlığının Koordinatörlüğünde ilgili bakanlıklar ve Kalkınma Bakanlığı Müsteşarlığınca müştereken tespit edilir.

- Yatırımlar için öncelik sırası; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ileturizm merkezleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilen diğer yerlerdir.
- Turizm sektöründe; Turizm Teşvik Kanunu ve diğer mevzuatta yer alan teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Kültür veTurizm Bakanlığından, turizm yatırımı belgesi veya turizm işletmesi belgesi alınması zorunludur.

- Turizm vergi teşvikleri konusunda en güncel düzenlemeler 19.06.2012 tarihli Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı'dır.
- Bu Karar'da2016 yılına kadar bazı değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır.
- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı'na göre Türkteşvik sistemi; genel, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşur.

- Ayrıca Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında yer alan desteklerin uygulanması açısından iller sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak 6 bölgeyeayrılmıştır.
- Bu bölgeler aşağıdaki açıklandığı üzere şu illeri kapsar:

- 1. Bölge: Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla
- 2. Bölge: Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada ilçeleriHariç), Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova
- 3. Bölge: Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin, Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak

- 4. Bölge: Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ,Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya,Nevşehir, Rize, Sivas
- 5. Bölge: Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat
- 6. Bölge: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van, Bozcaada ve Gökçeada

- Turizm sektörü’nde bölgesel desteklerden İstanbul ili hariç tüm bölgelerde gerçekleşecek olan 3 yıldızlı veya üzerindeki tesisler (Turizm yatırım/işletme belgeli özel tesis, yayla/dağ evi ve butik otel yatırımlarında "3 yıldız ve üzeri" şartı aranmayacaktır) ilişkin yatırımlar faydalanabilecektir.
- 6. Bölge için ise 500.000 TL asgari yatırım tutarı şartını sağlayan yatırımcılar herhangi bir başka şart aranmaksızın teşvik belgesine bağlanabilecektir.

- İstanbul ilinde gerçekleşecek olan yatırımlar bölgesel desteklerden yararlanamayacak olup 1.000.000 TL asgari Sabit Yatırım Tutarı'nın üzerinde gerçekleşen yatırımlar sadece KDV istisnası ve Gümrük Vergisi Muafiyeti desteklerinden yararlanabilecektir.
- (İstanbul ili hariç) I. Bölge ve II. Bölgede yer alan turizm işletmelerine ait yatırım destek uygulamaları vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği ve yatırım yeri tahsisi uygulamalarından faydalanabilecektir.
- İstanbul ilinde ise gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası uygulanacaktır.

- III. IV. V. bölgelerde yer alan turizm işletmelerine ait destek yatırım uygulamaları vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsisive faiz desteği uygulamalarından faydalanabilecektir.
- VI. Bölge'de yer alan turizm işletmelerine ait destek yatırım uygulamaları vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, sigorta prim desteği, gelirvergisi stopajı, yatırım yeri tahsisi ve faiz desteği uygulamalarından faydalanabilecektir.

- Turizm İşletmeleri 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Geçici muaflıklar"başlıklı 5. maddesinin (b) fıkrasında "Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerinedâhil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisihâlinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır" hükmüne göre işletmeler emlak vergisinden muaf tutulmaktadır.

- Gelir Vergisi Stopajı Desteği Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 6. Bölge için düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında gerçekleştirilecek yatırımlarla sağlanan ilave istihdam için belgede kayıtlı istihdam sayısını aşmamak kaydıyla işçilerin ücretlerinin asgari ücrete tekabül eden kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisi, yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçtiği tarihten itibaren on yıl süreyle verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.